

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

A

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juni 2025

Op 23 april is de Eerste suppletoire begroting van het Ministerie van OCW naar de Tweede Kamer verzonden. Voor drie onderwerpen in deze begroting is het naar ons oordeel noodzakelijk, met een beroep op artikel 2.27, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2016 (CW2.27 lid 2), om zo snel te mogelijk beginnen met de uitvoering, in afwachting van autorisatie van de Eerste suppletoire begroting door de Staten-Generaal. Ons uitgangspunt hierbij is dat we een betrouwbare en voorspelbare overheid zijn en zorgen voor goede uitvoerbaarheid voor betrokken instellingen. Met deze brief informeren wij u daarom over ons gemotiveerde oordeel dat uitstel niet in het belang is van het Rijk. Het betreft 1) Het uitkeren van de prijsbijstelling voortgezet onderwijs; 2) Het plan basisvaardigheden mbo en; 3) Het Fonds internationale topwetenschappers. We verzoeken de Staten-Generaal om de Eerste suppletoire begroting zo spoedig mogelijk te behandelen. Indien dit niet mogelijk is verzoeken wij u om uw onverwijld oordeel over of u deugdelijk bent geïnformeerd over ons gemotiveerde oordeel dat uitstel van deze drie onderwerpen niet in het belang van het Rijk is.

1) Prijsbijstelling voortgezet onderwijs

Met het uitkeren van de prijsbijstelling in het voortgezet onderwijs worden, in lijn met het primair onderwijs, de materiële budgetten ook geïndexeerd. Deze prijsbijstelling moet worden verwerkt in de bekostigingsregeling die, zoals ieder jaar, medio juni wordt gepubliceerd. Scholen moeten net als in andere jaren, voor de zomervakantie duidelijkheid krijgen over de hoogte van hun bekostiging. Dan kunnen ze dat meenemen in de begroting voor het komende schooljaar, onder andere ten aanzien van de formatie en de inkoop van onderwijsmaterialen. Latere uitbetaling van de prijsbijstelling zorgt voor onzekerheid, kan leiden tot

financiële problemen bij schoolbesturen of dat de middelen bij scholen niet tot besteding leiden en daarmee op ondoelmatige wijze in reserves landen.

Het toevoegen van de loon- en prijsbijstelling aan de departementale begrotingen is een kabinetsbesluit als onderdeel van de Voorjaarsnota. Het verwerken hiervan in de bekostigingsregelingen van het onderwijs is normaliter een technische aanpassing en daarmee lopend beleid conform artikel 2.27, eerste lid van de Comptabiliteitswet 2016. Echter, dit jaar beschouwen wij de prijsbijstelling specifiek in het vo als nieuw beleid, omdat wij met ombuigingen mogelijk maken dat het vo alsnog volledige prijsbijstelling krijgt, ondanks het kabinetsbesluit om bij Voorjaarsnota 2025 over de gehele Rijksbegroting 50% te bezuinigen op de prijsbijstelling.

Zoals ook in de Eerste suppletoire begroting is toegelicht wordt hiervoor omgebogen binnen de begrotingsartikelen 1 (Primair onderwijs), 3 (Voortgezet onderwijs) en 9 (Arbeidsmarkt en personeelsbeleid). In onderstaande tabel is te zien op welke specifieke budgetten is omgebogen. De loon- en prijsbijstelling die hiervoor wordt ingezet is niet wettelijk verplicht.

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	2026	2027	2028	2029	2030
Arbeidsmarkttoelage vo	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid (vrijval deel vve)	- 4,4	- 4,4	- 4,4	- 4,4	- 4,4
Loonbijstelling subsidies (m.n. onderwijsregio's)	- 13,9	- 14,6	- 14,6	- 14,7	- 14,7
Loonbijstelling GOAB	- 0,4	- 8,2	- 12,2	- 5,8	- 11,7
Totaal	- 28,6	- 37,2	- 41,2	- 34,9	- 40,8

2) Mbo Basisvaardigheden

Het is van belang dat mbo-instellingen in de studie jaren 2025/2026 en 2026/2027 gericht kunnen investeren in de aanpak van taal- en rekenachterstanden om onnodige studieovertraging en uitval te voorkomen. Mbo-instellingen doen dit met extra begeleiding, bijvoorbeeld door het inzetten van extra onderwijspersoneel. In het regeerprogramma is onderstreept dat het mbo een extra opdracht heeft bij het versterken van de basisvaardigheden. Om die opdracht waar te maken stellen wij in totaal € 47,2 miljoen beschikbaar via de lumpsumbekostiging. Hierover is uw Kamer op 19 mei 2025 geïnformeerd.

Het is noodzakelijk dat scholen, net als in andere jaren, voor de zomervakantie duidelijkheid krijgen over de hoogte van hun bekostiging. Die duidelijkheid is nodig omdat scholen een begroting voor het komende studiejaar moeten opstellen en daarvoor besluiten moeten nemen. Voor deze investering gaat het om het aantrekken van extra onderwijspersoneel en het treffen van voorbereidingen in docententeams. Daarom is het van belang dat in de bekostigingsbrief en de jaarlijks bijgestelde beschikkingen over 2025 die door DUO, zoals ieder jaar, in juli worden verstuurd duidelijkheid is over het budget. Hierdoor kunnen instellingen tijdig, voordat het studiejaar 2025/2026 van start gaat, ervoor zorgen dat studenten bij aanvang van het studiejaar de extra begeleiding krijgen die ze verdienen en goed mee kunnen komen op hun opleiding. Mbo-instellingen zijn gevraagd zich hierover te verantwoorden in het bestuursverslag van hun jaarrekening.

Deze intensivering wordt gedekt via een extensivering op het regionaal investeringsfonds van € 6,0 miljoen per jaar in de jaren 2025 tot en met 2027 (in totaal € 18,0 miljoen), een extensivering op de regeling doorstroom beroepskolom in de jaren 2026 tot en met 2029 (in totaal € 19,8 miljoen) waardoor beter wordt aangesloten bij het absorptievermogen van de onderwijssectoren en het aanwenden van vrij inzetbare prijsbijstelling op studiefinanciering van in totaal € 9,4 miljoen.

3) Fonds internationale topwetenschappers

Doel is om te starten met een nieuw instrument voor het aantrekken van internationaal wetenschappelijk talent naar Nederland. Het betreft een fonds met in totaal € 25 miljoen, waarvan het grootste deel in 2025. Hierover is uw Kamer op 20 maart 2025 geïnformeerd. Het is van belang dat het instrument op de kortst mogelijke termijn tot stand komt omdat actuele geopolitieke ontwikkelingen leiden tot een toename in de internationale mobiliteit van wetenschappers en steeds meer landen hierop inspelen. Het is voor het concurrentievermogen, de strategische autonomie en de weerbaarheid van Europa en Nederland essentieel dat ook wij wetenschappers van topniveau blijven aantrekken.

Om dit te bereiken wordt door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) een fonds voor internationale topwetenschappers opgericht. NWO is verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het instrument. We zijn voornemens uw Kamer voor de zomer over de uitwerking van het instrument te informeren.

Dekking voor het fonds wordt gevonden in niet wettelijke verplichte loon- en prijsbijstelling op begrotingsartikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid). Deze extra middelen betreffen de oorspronkelijke loonbijstelling over de regeling Matching Horizon Europe en Delta Climate Center (DDC) van € 2,9 miljoen in 2025. Daarnaast betreft het € 10,6 miljoen vanuit de prijsbijstelling in 2025. Dit telt op tot € 13,5 miljoen in 2025. De daaropvolgende jaren is de bijdrage tussen de € 2,6 tot € 3,0 miljoen tot en met 2029.

Tot slot

De Staten-Generaal heeft budgetrecht. Dat betekent dat de Eerste suppletoire begroting geautoriseerd moet worden voordat wij kunnen starten met nieuw beleid. In deze brief hebben wij gemotiveerd waarom naar ons oordeel uitstel van de drie onderwerpen in deze brief niet in het belang van het Rijk is. Indien autorisatie van de Eerste suppletoire niet spoedig is voorzien, dan verzoeken wij u conform CW 2.27 lid 2 om uw onverwijld oordeel over of u zich deugdelijk geïnformeerd acht. Wij gaan er tevens van uit dat uw Kamer net als wij waarde hecht aan een sluitende begroting.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul